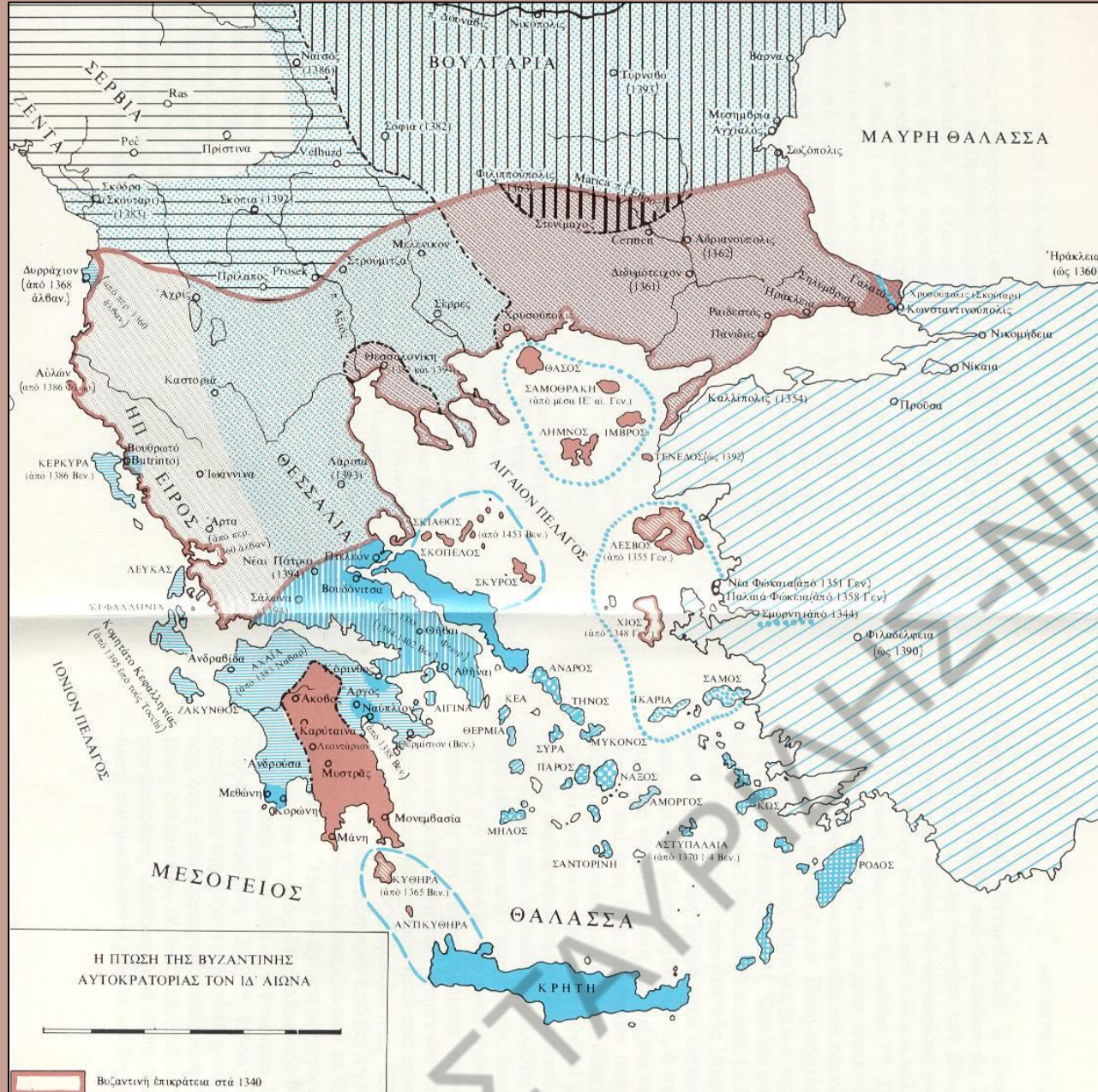

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ (29 ΜΑΙΟΥ 1453)

Ν. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ-ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ, Ιστορικός MSc

Η κατάρρευση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας τον 14ο αιώνα

Η ΠΤΩΧΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ ΤΟΝ 14° ΑΙΩΝΑ

Βυζαντινή επικράτεια στά 1340	Σερβία	Βουλγαρία	Βενετικές κατακτήσεις	Καταλανικές κτήσεις
Βυζαντινή επικράτεια στά 1350	Κατακτήσεις του Dušan μετά τό 1340	Βουλγαρικές κατακτήσεις τό 1344	Υποτελή κράτη Βενετίας	Κτήσεις του δουκάτου Νάξου ('Αρχιπέλαγος)
Βυζαντινή επικράτεια στά 1402	Τουρκικές κατακτήσεις στά 1354 - 1402	Τουρκική επικράτεια στά 1350	Κτήσεις Γένουας	Υποτελείς Νάξου ('Αμοργός, Θέρμια)
Σερβία		Κτήσεις τών Angiovine	Κτήσεις 'Ιωαννίνων	

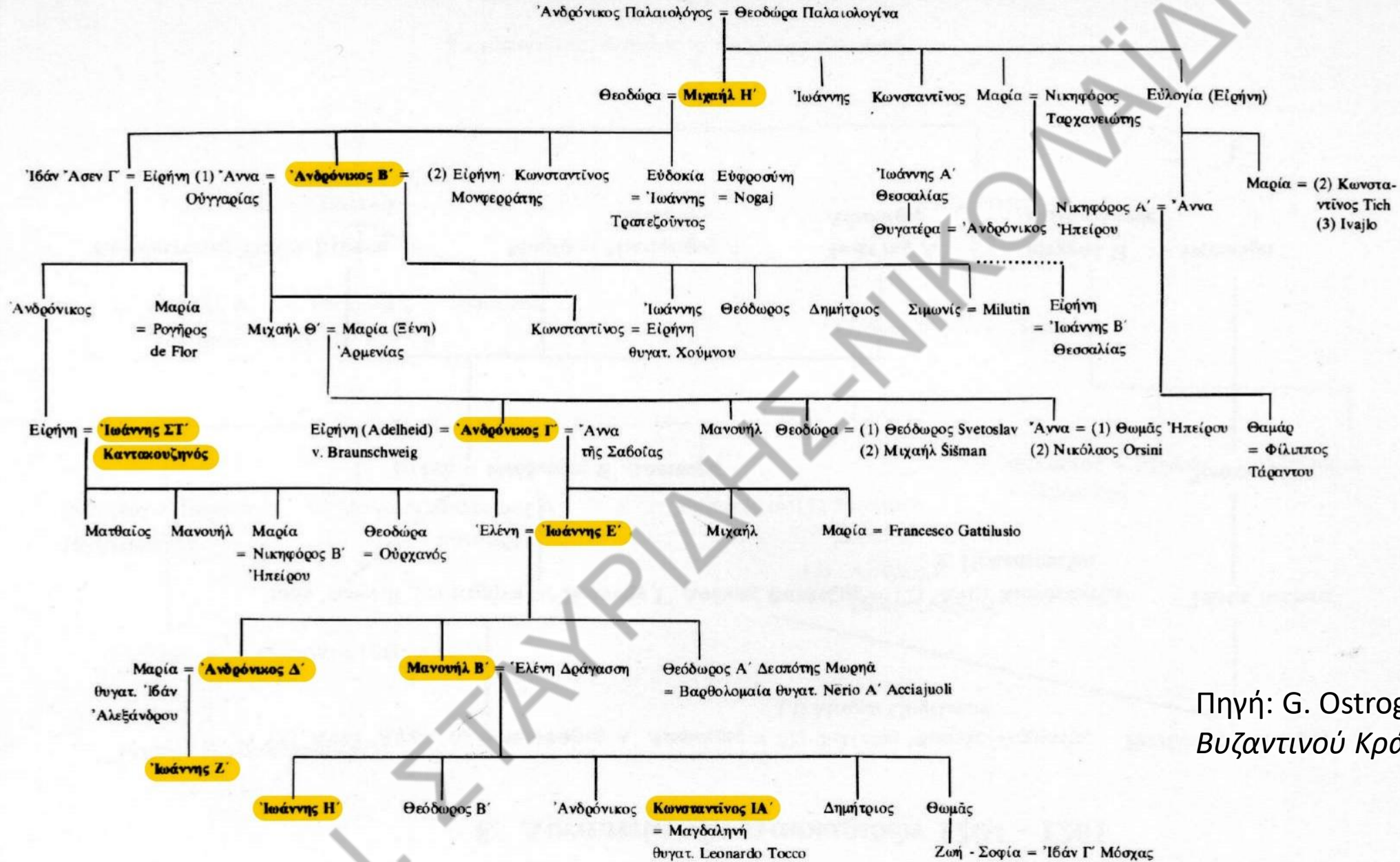

Ανατολική Μεσόγειος

1450 μ.Χ.

9. Δυναστεία τῶν Παλαιολόγων 1261 - 1453

Πηγή: G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τ. Γ', σ. 358

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΤΗ ΔΥΣΗ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ε΄ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
(1341–1391)

1364 Ταξίδι στην Ουγγαρία.

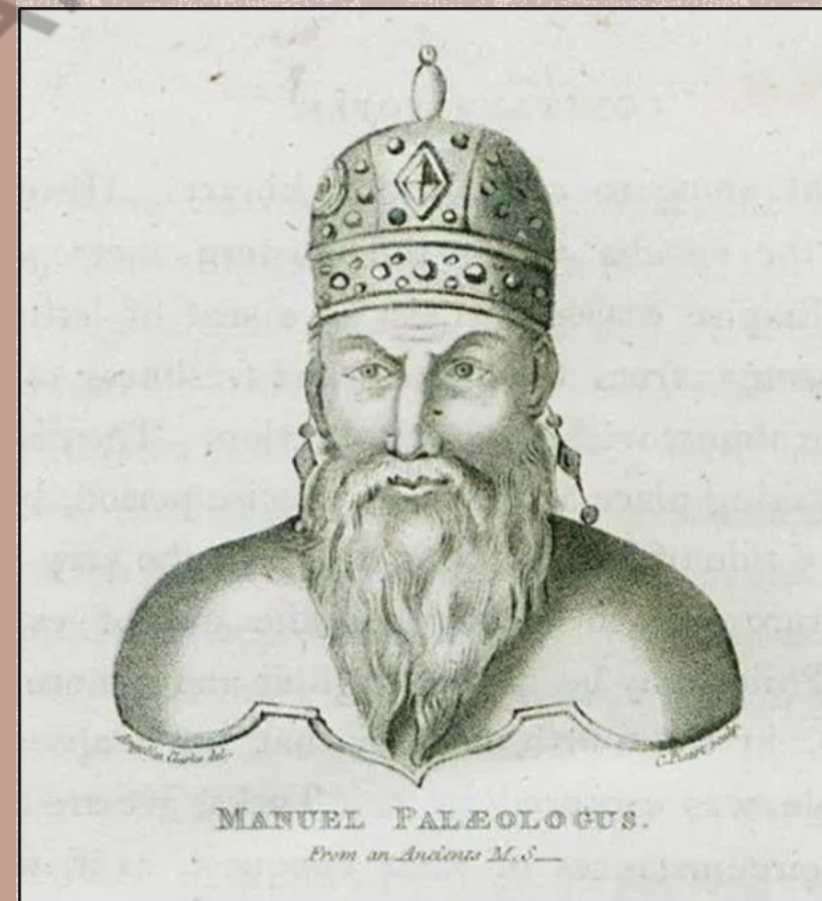
1367 Ταξίδι στη Ρώμη και προσχώρησή του στον καθολικισμό. Στην επιστροφή του περνά από τη Βενετία.

1399-1402: Βενετία – Παρίσι – Λονδίνο

Ο αυτοκράτορας κέρδισε παντού τις καλύτερες εντυπώσεις, αλλά το ταξίδι του δεν είχε ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Η περιοδεία είχε ήδη συμπληρώσει δύο χρόνια, όταν έφτασαν τα νέα της καταστροφής του σουλτάνου Βαγιαζήτ από τον Ταμερλάνο στη μάχη της Άγκυρας (20 Ιουλίου 1402). Μετά από αυτό, ο Μανουήλ επέστρεψε στην Κωνσταντινούπολη.

ΜΑΝΟΥΗΛ Β΄ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
(1391-1425)

Ο Άγγλος χρονογράφος Adam από το Usk
γράφει για το ταξίδι του Μανουήλ Β΄:

Διερωτήθηκα από τα βάθη της καρδιάς μου πόσο σκληρό είναι που ο
μεγάλος αυτός χριστιανός ηγεμόνας από τη μακρινή Ανατολή
αναγκάσθηκε από τον κίνδυνο των απίστων να επισκεφτεί τα απόμερα
νησιά της Δύσης, για να ζητήσει βοήθεια εναντίον τους. Θεέ μου! Τι
απέγινε, Ρώμη, η παλαιά σου δόξα; Τώρα γκρεμίστηκε το μεγαλείο της
αυτοκρατορίας σου και στ' αλήθεια μπορεί να πει κανείς για σένα με τα
λόγια του Ιερεμία: *«Η άρχουσα εν ταις επαρχίαις έγινεν υποτελής»*.
Ποιος θα πίστευε ποτέ ότι θα βυθιζόσουν σε τέτοια αθλιότητα, ότι εσύ,
που κάποτε κυβερνούσες ολόκληρο τον κόσμο από τον θρόνο του
μεγαλείου σου, θα κατανούσες τώρα εντελώς ανίσχυρη να
προστατεύσεις τη χριστιανική πίστη;

Οι κτήσεις του Ταμερλάνου γύρω στο 1400

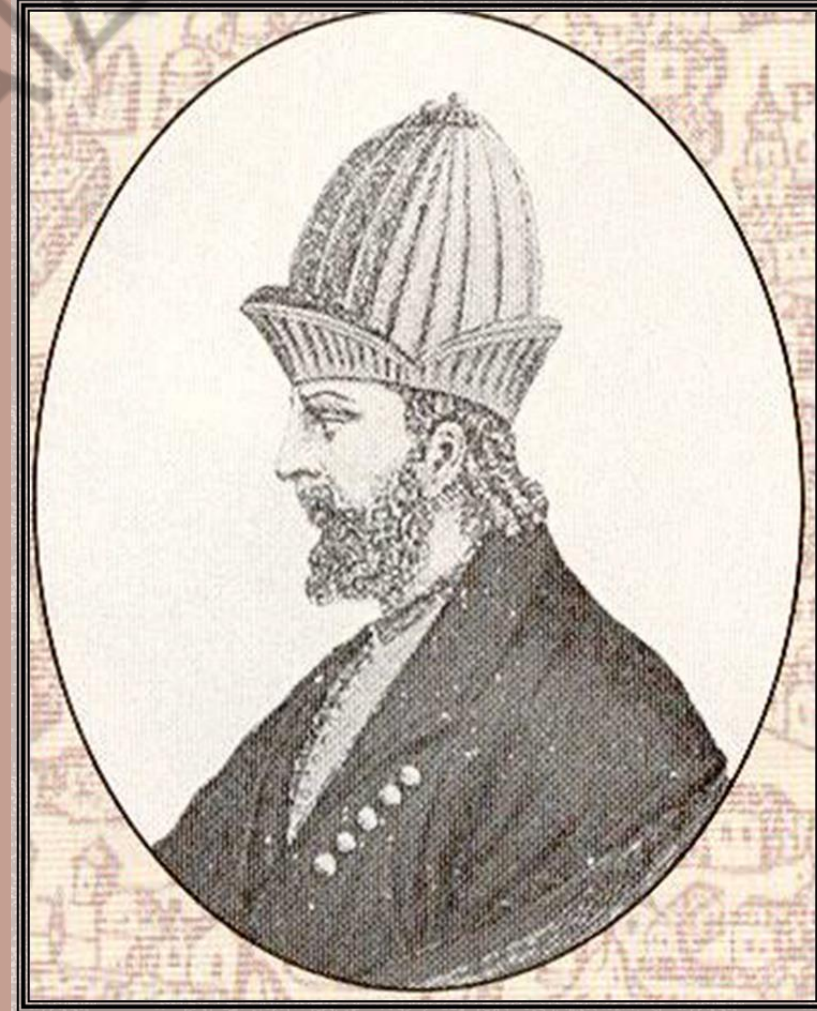

Ο αυτοκράτορας Μανουήλ Β΄ συμβουλεύει τον γιο και διάδοχό του Ιωάννη Η΄, αναφορικά με το ζήτημα της ένωσης των Εκκλησιών:

«Γιε μου, γνωρίζουμε με σιγουριά και αληθινά ότι στο βάθος της καρδιάς τους οι ασεβείς [=οι Οθωμανοί] φοβούνται πολύ μήπως συμφωνήσουμε και ενωθούμε με τους Φράγκους. Ξέρουν ότι αν γίνει αυτό, οι χριστιανοί της Δύσης θα τους προκαλέσουν μεγάλο κακό εξαιτίας μας. Μελέτα και αναμόχλευε, λοιπόν, το θέμα σχετικά με τη Σύνοδο, ιδιαίτερα όταν χρειάζεται να φοβίζεις τους απίστους. Μην επιχειρήσεις, όμως, να την κάνεις, γιατί βλέπω ότι οι δικοί μας δεν είναι κατάλληλοι να βρουν κάποιο τρόπο για ένωση, ειρήνη και ομόνοια, αλλά θα επιστρέψουν στην κατάσταση που ήμασταν αρχικά. Και καθώς αυτό είναι σχεδόν αδύνατο, φοβάμαι μήπως δημιουργηθεί χειρότερο σχίσμα και έτσι μείνουμε ακάλυπτοι μπροστά στους ασεβείς». Ο βασιλιάς, όμως, όπως φάνηκε, δεν δέχθηκε τα λόγια του πατέρα του και χωρίς να πει τίποτα σηκώθηκε και έφυγε.

1438-1439 Ταξιδεύει στην Ιταλία επικεφαλής πολυπληθούς συνοδείας.

- **Εκκλησιαστική Σύνοδος Φερράρας-Φλωρεντίας:** γίνεται αποδεκτό από τους Βυζαντινούς το πρωτείο του πάπα και συμφωνείται η ένωση των Εκκλησιών Ρώμης & Κωνσταντινούπολης.
- Εσωτερικός διχασμός στο Βυζάντιο (Ενωτικοί – Ανθενωτικοί).

ΙΩΑΝΝΗΣ Η΄ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ
(1423–1448)

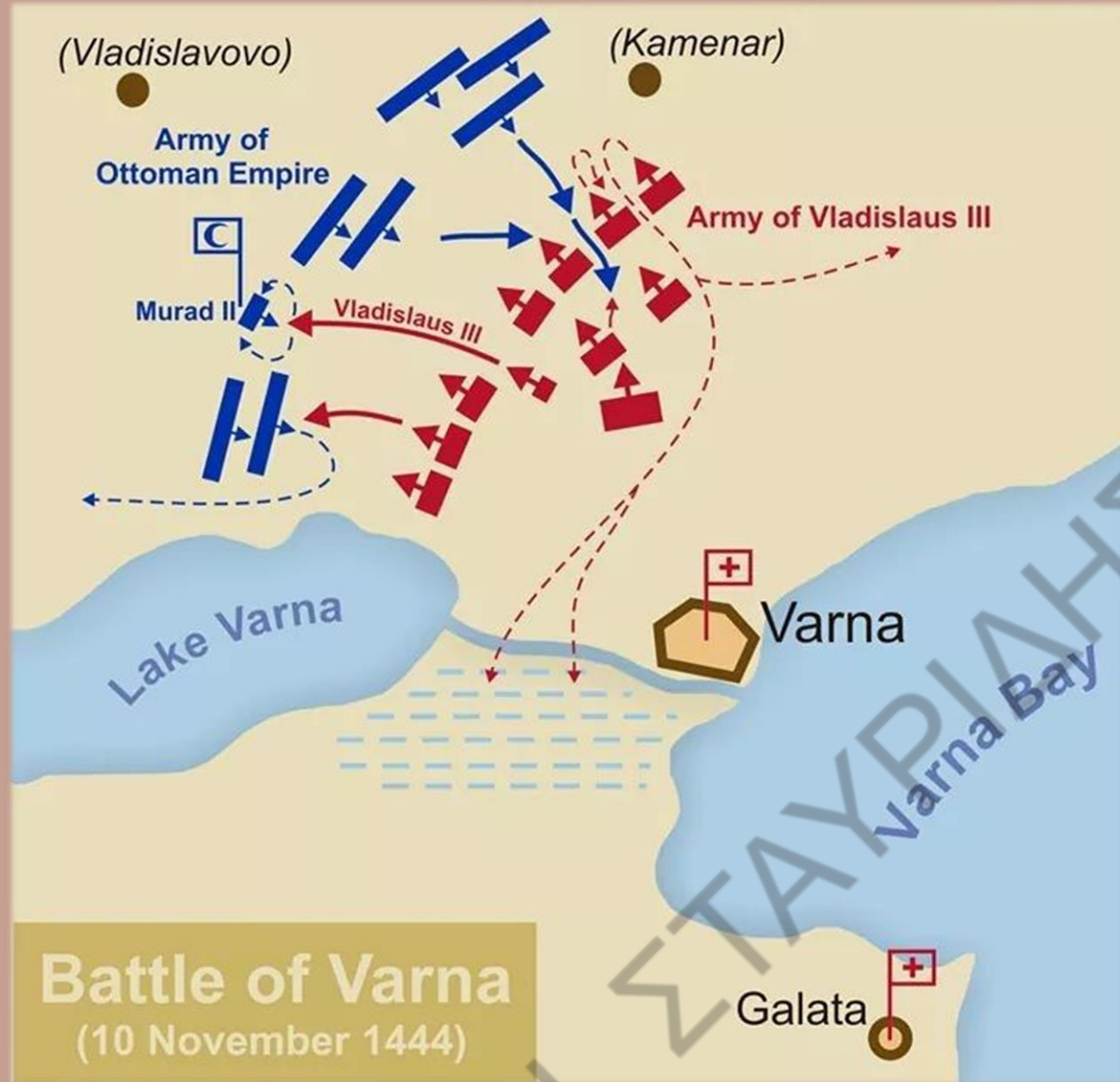

Τοιχογραφία του Β.
Gozzoli στο παρεκκλήσι
των Μάγων (εντός του
Παλάτσο Μέντιτσι-
Ρικάρντι της Φλωρεντίας)
που απεικονίζει τον
αυτοκράτορα **Ιωάννη Η΄**
κατά την επίσκεψή του
στη Φλωρεντία για τη
Σύνοδο της Ένωσης των
Εκκλησιών (1438-1439)

Η σταυροφορία και η μάχη της Βάρνας

ΒΛΑΔΙΣΛΑΒΟΣ Γ΄

Οι πρωταγωνιστές της
Βάρνας (1444)

ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΜΠΡΑΝΚΟΒΙΤΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΥΝΥΑΔΗΣ

ΜΟΥΡΑΤ Β΄

Stanisław von Chlebowski, *Ο θάνατος του Βλαδίσλαου στη Βάρνα, 1879.*

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΚΕΝΤΕΡΜΠΕΗΣ, ηγέτης της αντίστασης αλβανικών φυλών κατά των Οθωμανών (1405-1468)

ΠΟΛΙΟΡΚΙΑ ΚΑΙ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΟΘΩΜΑΝΟΥΣ

7 Απριλίου-29 Μαΐου 1453

Μαύρη Θάλασσα

Ευρώπη

Ασία

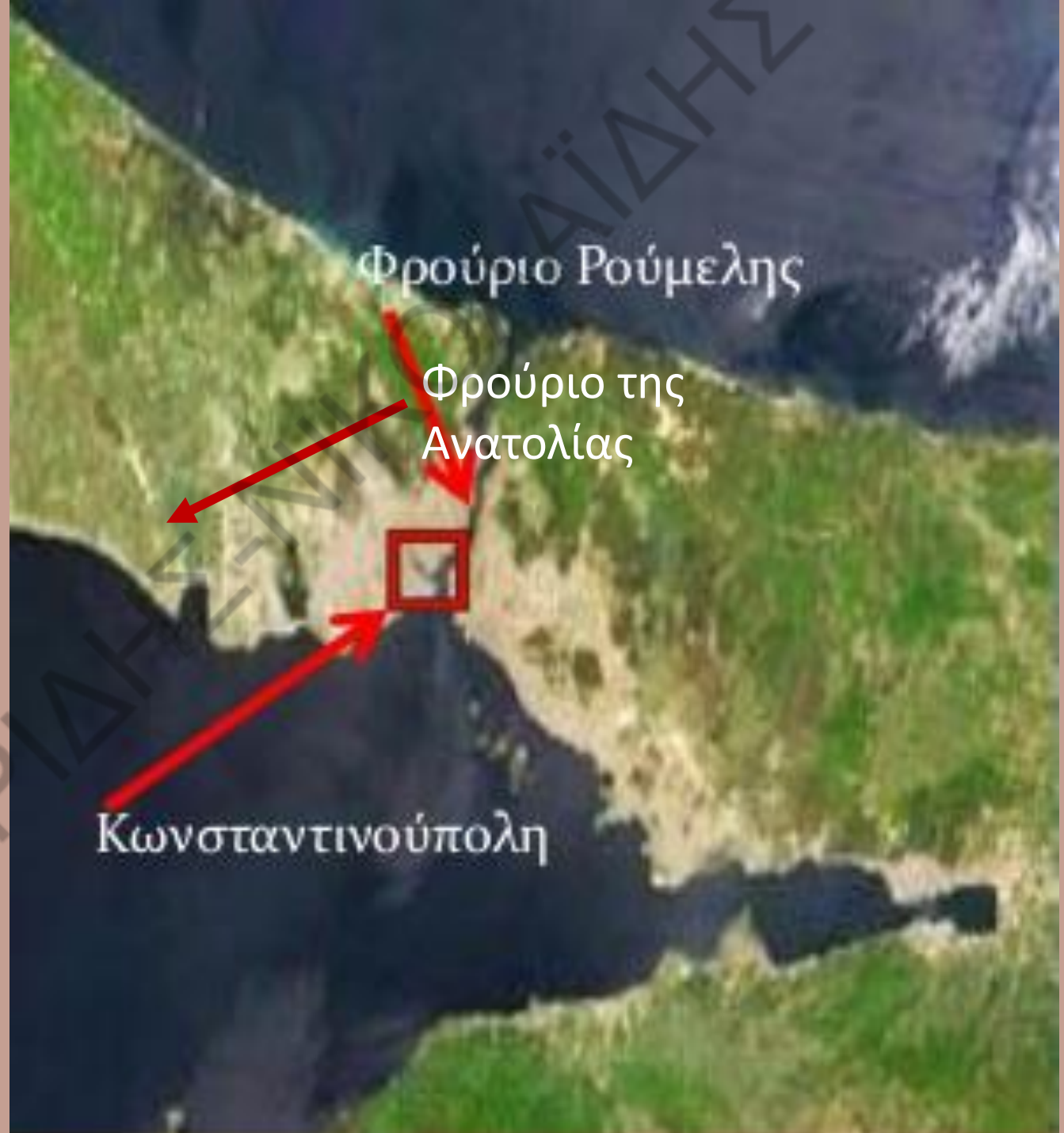
Παράλια Πόλης

Παράλια Πόλης

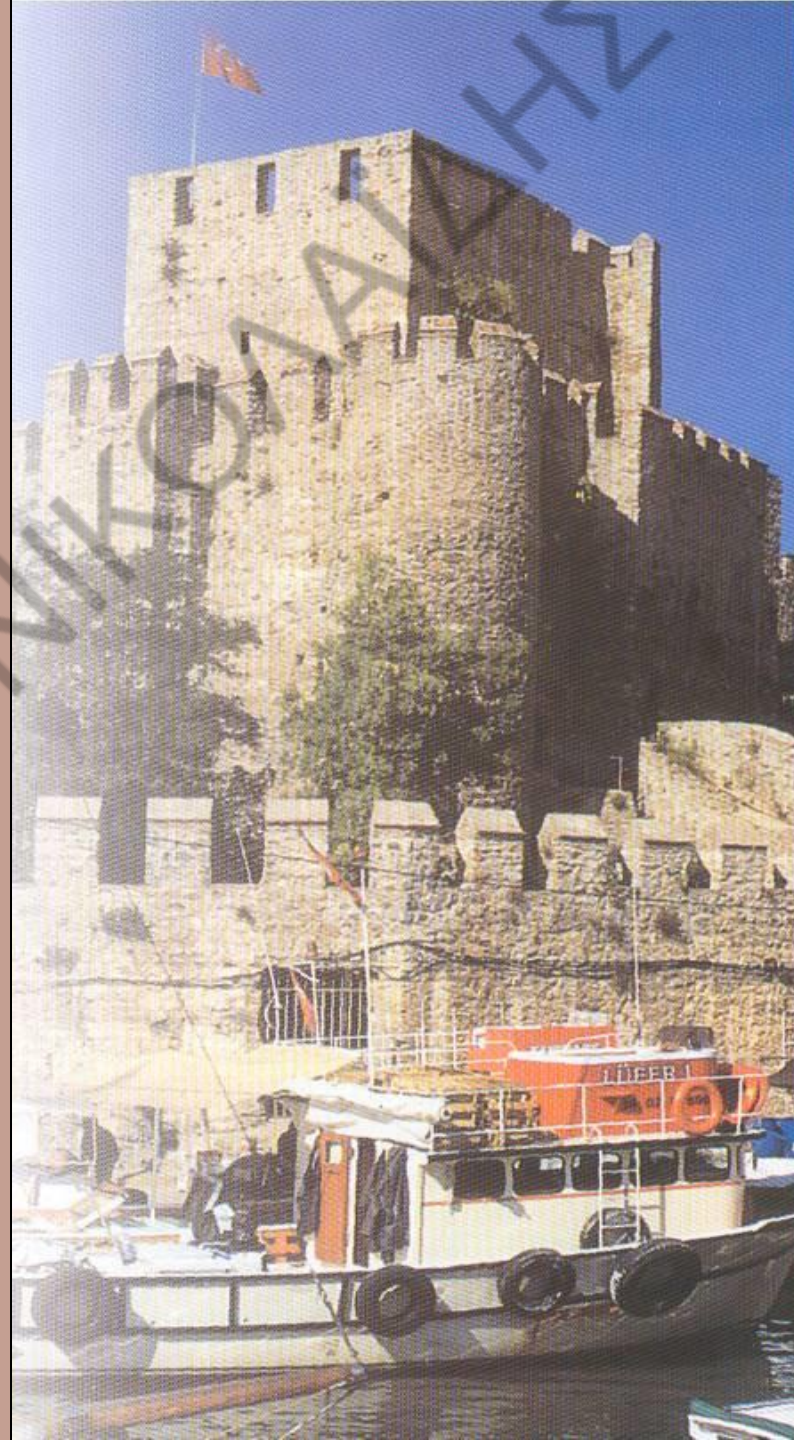
Θάλασσα του Μαρμαρά

ΟΙ ΟΧΥΡΩΣΕΙΣ

ΤΟ ΑΝΑΔΟΛΟΥ ΗΙΣΑΡ ΚΤΙΣΤΗΚΕ ΑΠΟ
ΤΟΝ ΒΑΓΙΑΖΗΤ Α΄ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΑΚΤΗ
ΤΟΥ ΒΟΣΠΟΡΟΥ, ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΥ ΝΑ
ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ
ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ ΤΗΣ ΚΩΝ/ΠΟΛΗΣ.

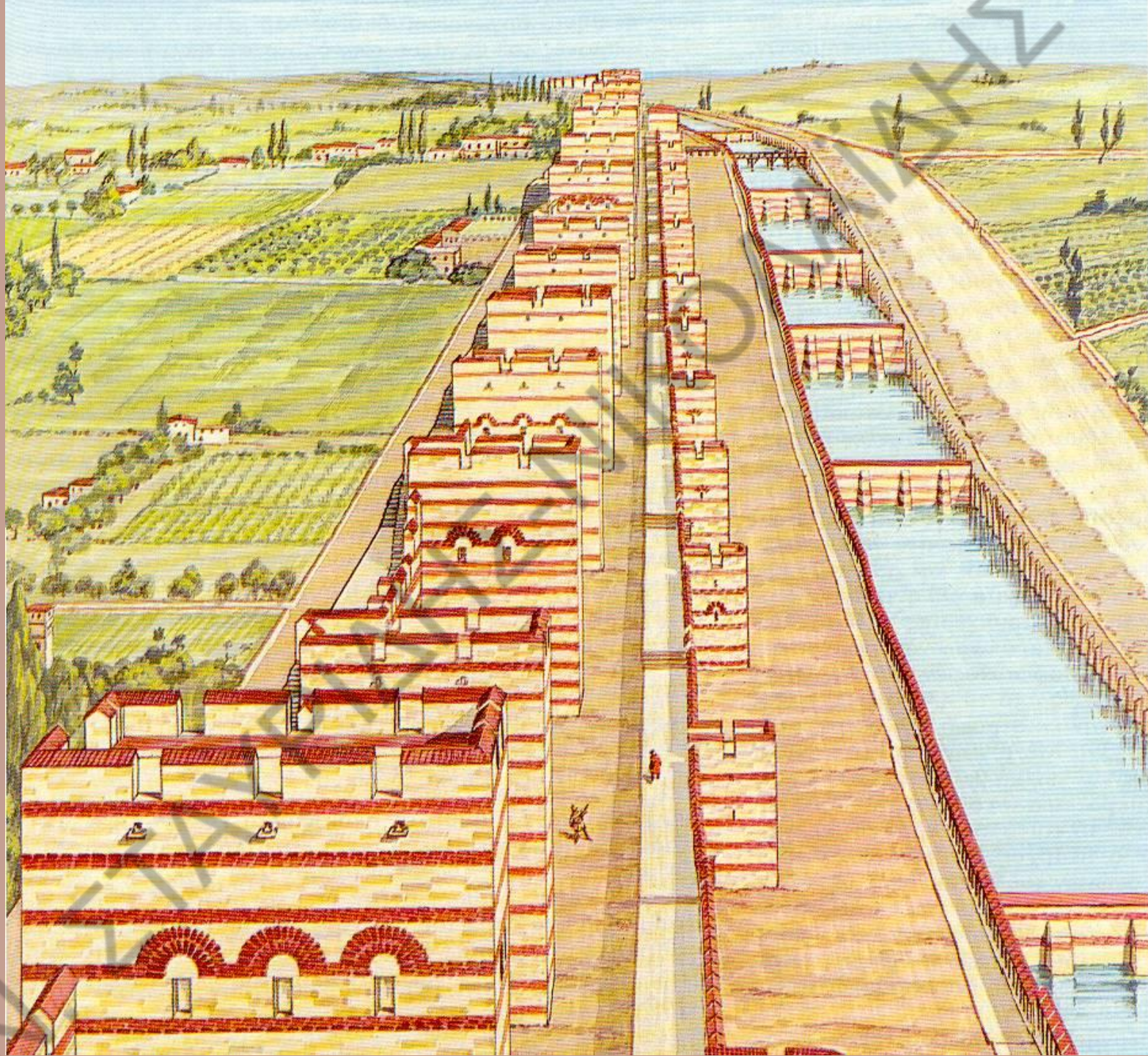

Το φρούριο Rumeli Hisar, που έχτισε ο Μωάμεθ ο Πορθητής στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου, για να «στραγγαλίσει» τη Βασιλεύουσα.

ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΟΧΥΡΩΣΕΙΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΗΣ - ΤΑ ΘΕΟΔΟΣΙΑΝΑ ΤΕΙΧΗ

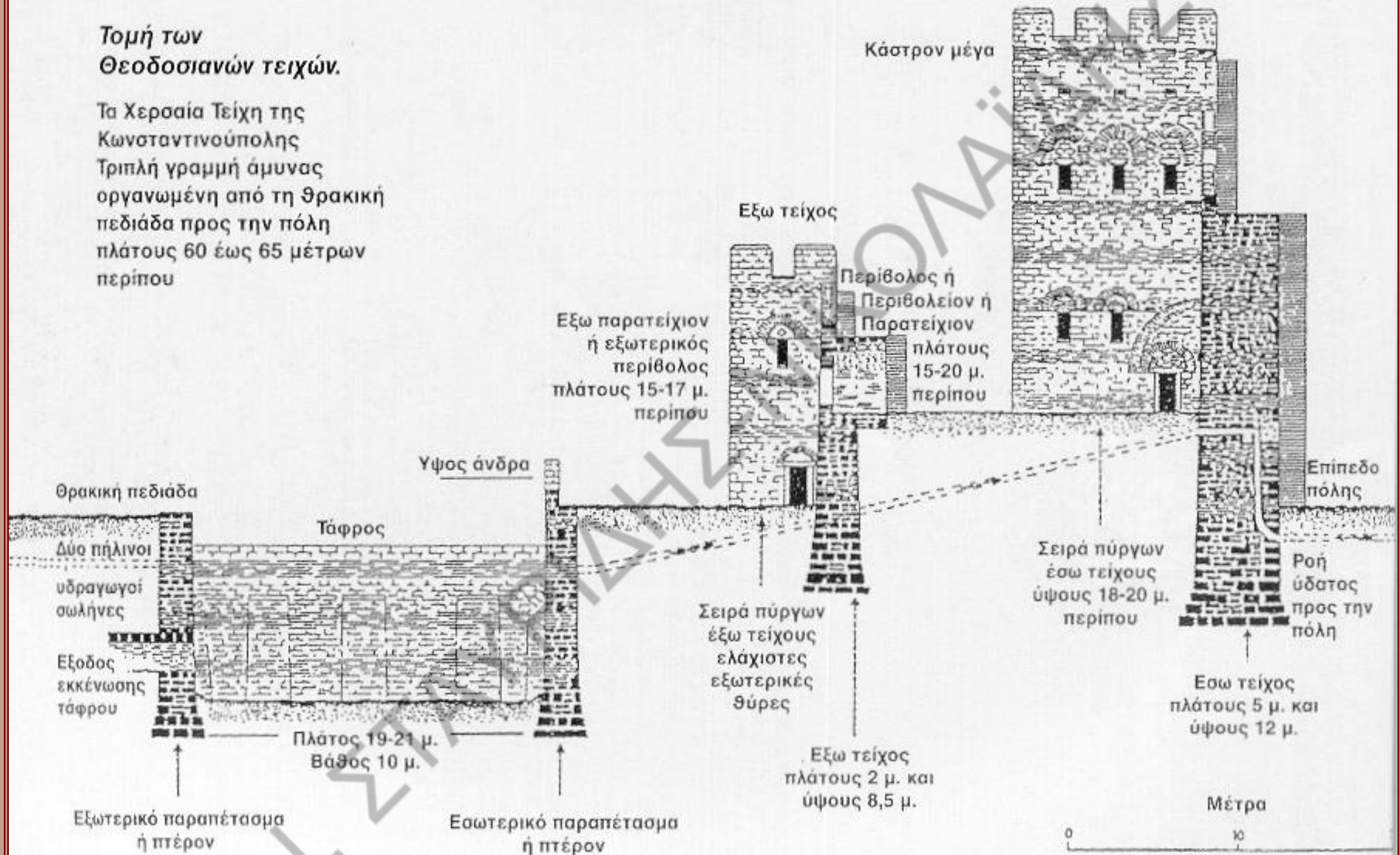
ΣΥΝΟΛΙΚΗ
ΠΕΡΙΜΕΤΡΟΣ ΤΕΙΧΩΝ:
20.070 μέτρα

Με τὸ ὄνομα τοῦ αὐτοκράτορος Θεοδοσίου Β' συνδέθηκε τὸ νέο τεῖχος τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ποὺ ἰδρύθηκε με πρωτοβουλία τοῦ ὑπάρχου τῆς Ἀνατολῆς Ἄνθεμιου ἕνα χιλιόμετρο δυτικότερα τῆς παλαιᾶς κωνσταντινείας ὀχυρώσεως γιὰ τὴν ἀποτελεσματικότερη προστασία τῆς πρωτεύουσας (413). Στὴν τελικὴ του μορφή (447) τὸ χερσαῖο τεῖχος διέθετε 10 πύλες καὶ περιλάμβανε «τάφρο» πλάτους 15-20 μ. καὶ βάθους 5-7 μ., τὸν ἐξωτερικὸ «περίβολο» ἢ «ἐξωπαρτεῖχιον», τὸ «ἐξω τεῖχος» ἢ «προτεῖχισμα» με 92 πυργίσκους καὶ τέλος τὸ «μέγα» ἢ «ἔσω τεῖχος» με 96 πύργους. Ἀπλούστερη ἦταν ἡ κατασκευὴ τοῦ συνεχοῦς θαλάσσιου τεῖχους ποὺ κτίσθηκε τὸ 439. Στὴ σελίδα ἀριστερά: ἄποψη τοῦ Θεοδοσιανοῦ τεῖχους. Πλάνο ἀναπαράστασης

Τομή των Θεοδοσιανών τειχών.

Τα Χερσαία Τείχη της
Κωνσταντινούπολης
Τριπλή γραμμή άμυνας
οργανωμένη από τη Θρακική
πεδιάδα προς την πόλη
πλάτους 60 έως 65 μέτρων
περίπου

ΟΙ ΗΓΕΤΕΣ

Κωνσταντίνος ΙΑ΄ Παλαιολόγος
(1405-1453). Νεότερη φανταστική
απεικόνιση.

Προσωπογραφία του Μωάμεθ Β΄ (1432-1481)
από το σύγχρονό του Ιταλό ζωγράφο Gentile
Bellini. Εθνική Πινακοθήκη Λονδίνου.

ΧΑΡΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ

που δείχνει και τη διάταξη των
αντίπαλων στρατιωτικών δυνάμεων

Π Ρ Ο Π Ο Ν Τ Ι Δ Α

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΣ ΔΥΝΑΜΕΩΝ

Επιθετικές (Οθωμανοί)	Αμυντικές (Βυζαντινοί & σύμμαχοι)
150.000 μάχιμοι άνδρες (εκ των οποίων οι 10.000 ήταν γενίτσαροι) κατανεμημένοι σε:	4.973 Έλληνες μάχιμοι
<ul style="list-style-type: none">• Βαρύ πεζικό	2.000 Γενοβέζοι και Βενετοί μάχιμοι
<ul style="list-style-type: none">• Ιππικό	30-35.000 βοηθητικοί
<ul style="list-style-type: none">• Πυροβολικό (14 μοίρες με 4 πυροβόλα η καθεμιά)	Στόλος: 26 πολεμικά πλοία (στον Κεράτιο κόλπο) εκ των οποίων:
<ul style="list-style-type: none">• Ελαφρύ πεζικό (τοξότες, σφενδονιστές, ακοντιστές)	<ul style="list-style-type: none">• 10 βυζαντινά• 5 βενετικά• 5 γενοβέζικα• 3 κρητικά• 1 από την Ανκόνα, 1 από την Καταλωνία, 1 από την Προβηγκία.
Πλήθος βοηθητικών σωμάτων	
Στόλος: 400 περίπου πλοία.	
ΣΥΝΟΛΟ: 200.000 άνδρες	ΣΥΝΟΛΟ: 42.000 άνδρες

Τη νύχτα της 22ας προς 23η Απριλίου 1453 περίπου 70 οθωμανικά πλοία μεταφέρθηκαν διά ξηράς από το Διπλοκίονιο (Βόσπορος) στον Κεράτιο κόλπο.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟ
ΛΙΣ

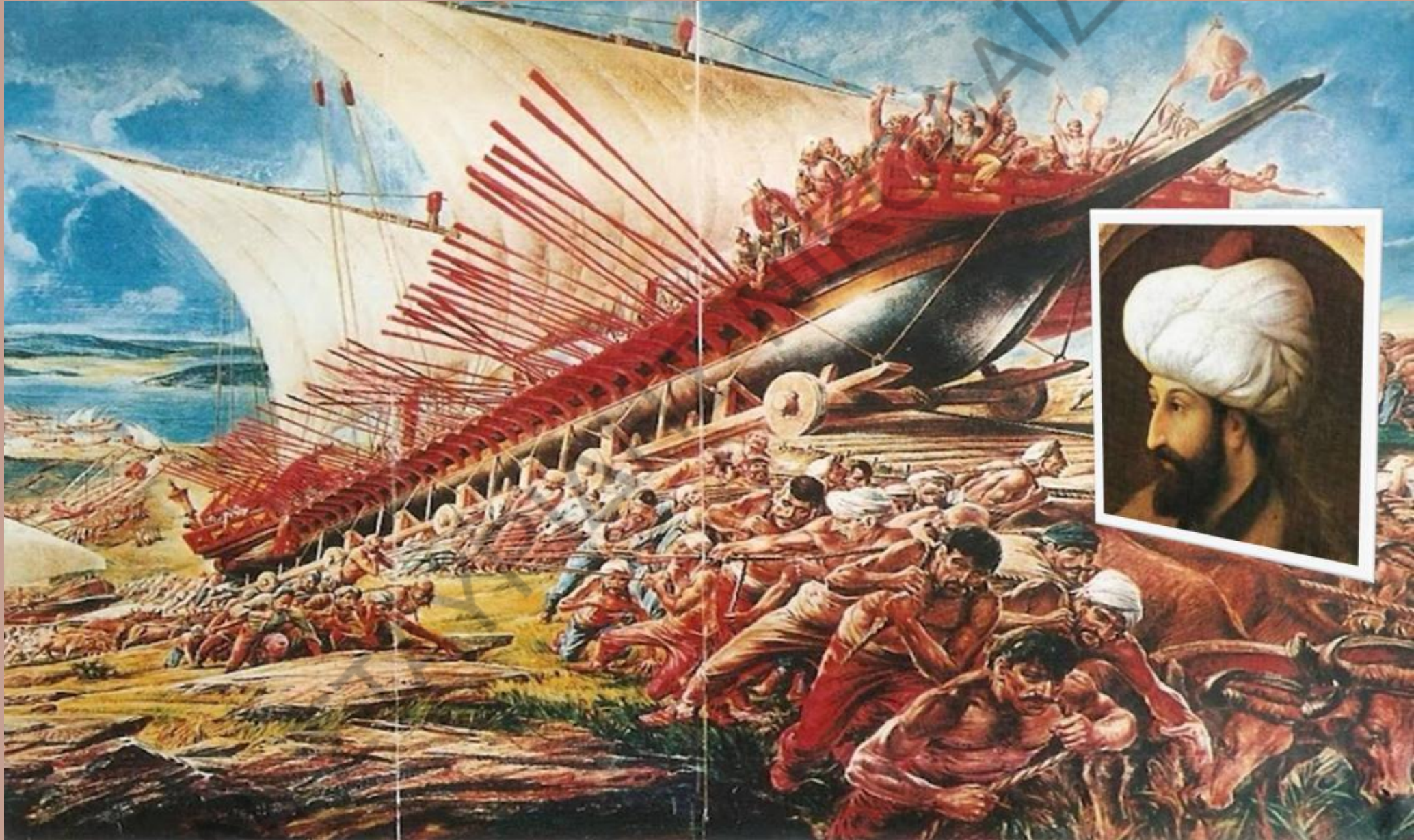

Ο ΔΙΟΛΚΟΣ ΤΩΝ ΠΛΟΙΩΝ

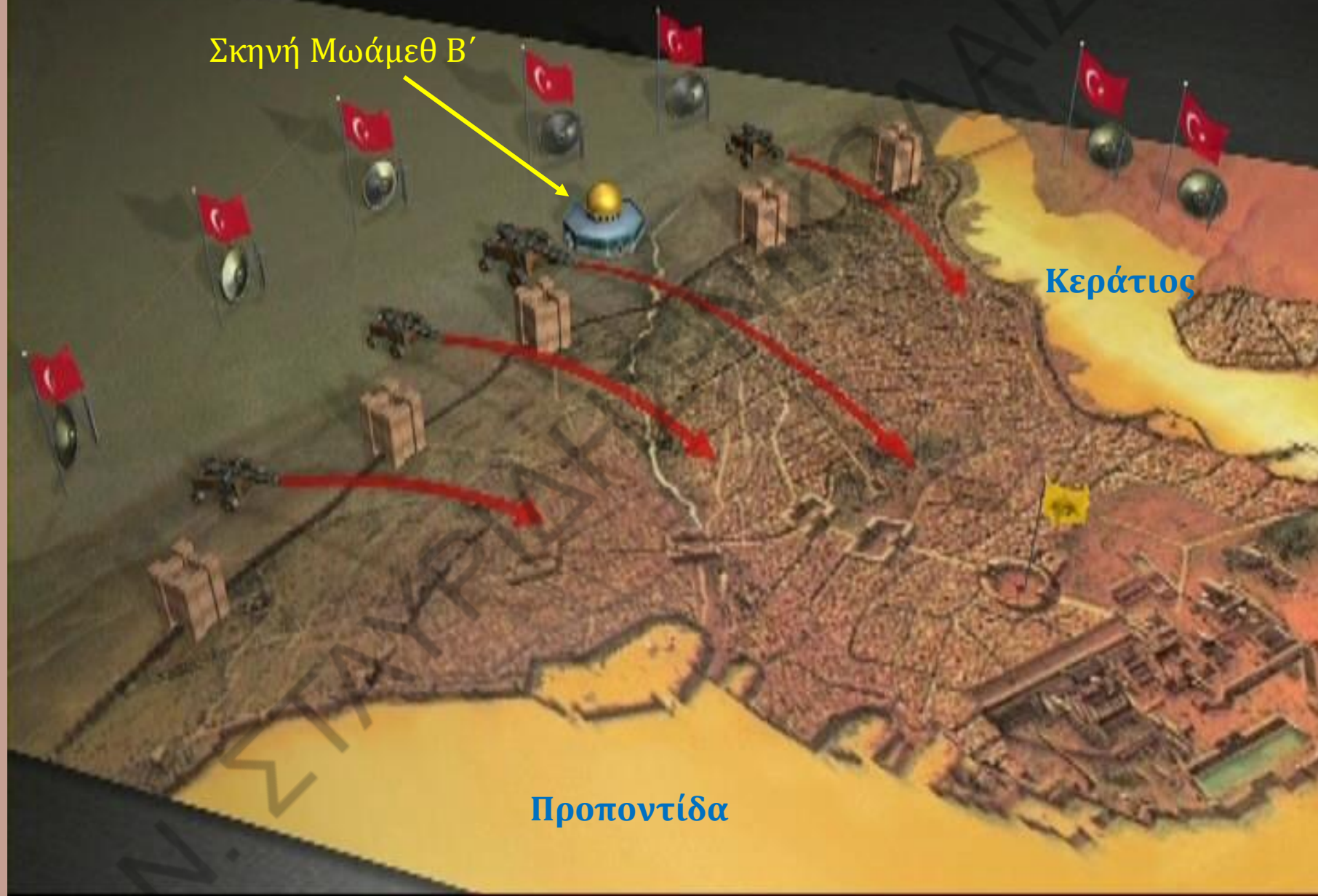
Ο σουλτάνος Μωάμεθ Β΄ επιβλέπει την υπερνεώλκηση του τουρκικού στόλου. Πίνακας του Φαούστο Τσονάρο, (1854-1929)

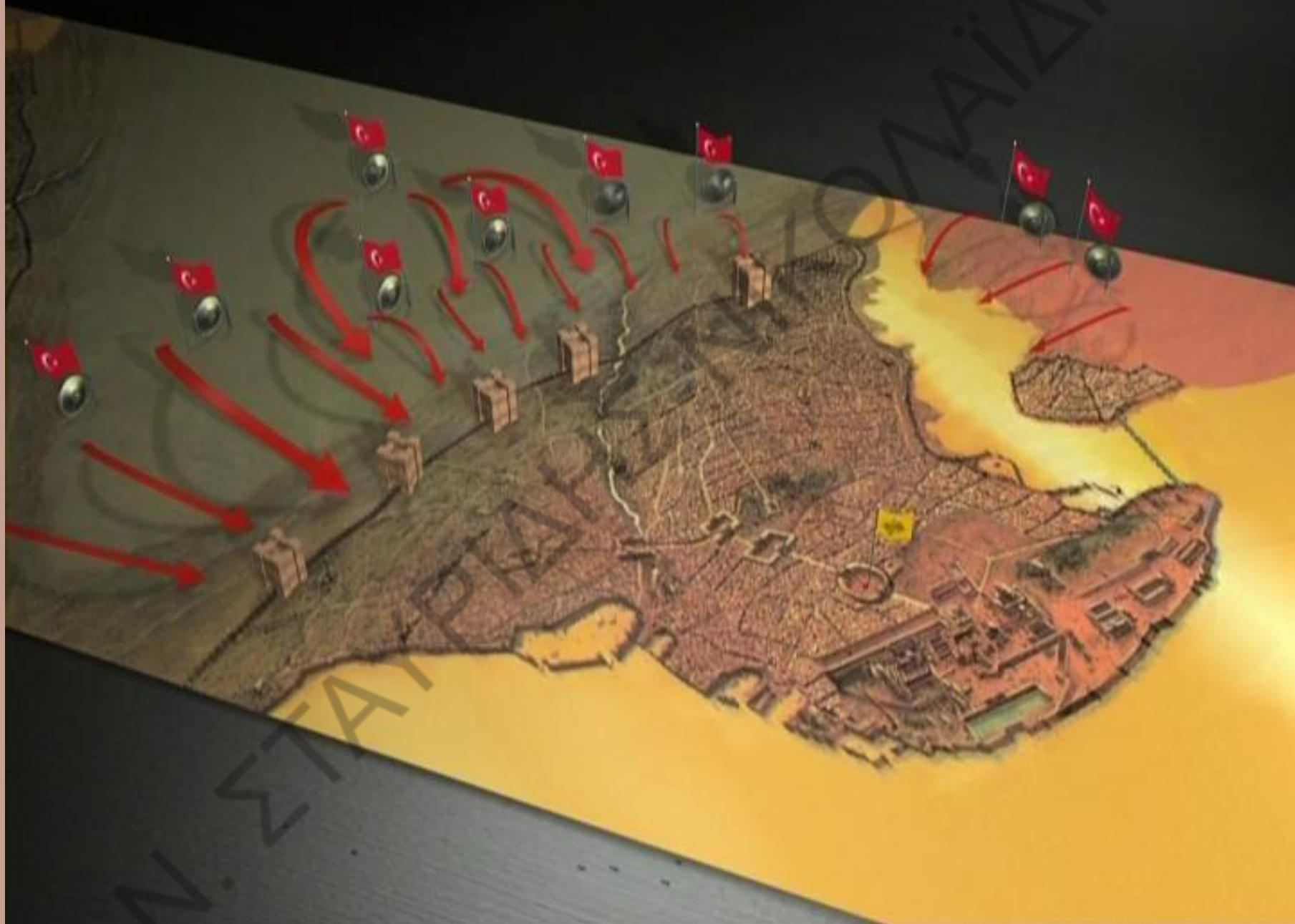
Η μεταφορά των πλοίων από τον Βόσπορο στον Κεράτιο κόλπο

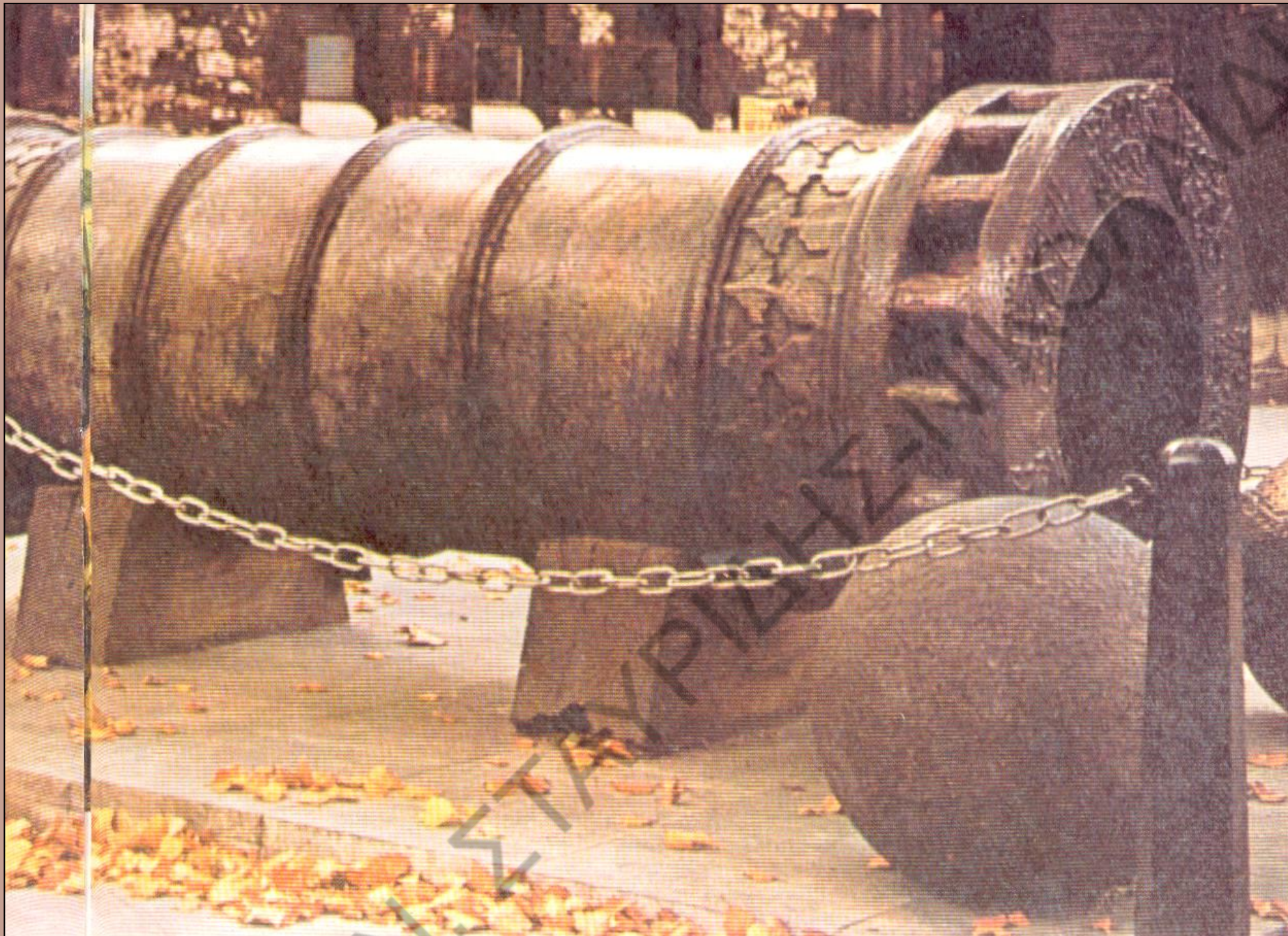

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΧΕΡΣΑΙΑ ΤΕΙΧΗ

ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΘΩΜΑΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Βομβάρδα από ορείχαλκο παρόμοια εκείνης που κατασκεύασε ο ουγγρικής καταγωγής μηχανικός Ουρβανός. Το γιγαντιαίο αυτό πυροβόλο δώρισε ο σουλτάνος Αμπντούλ Αζίζ, το 1867, στη Βικτωρία της Αγγλίας.

Ένα τμήμα του
θεοδοσιανού τείχους
με τους πύργους του
κοντά στην Πύλη του
Αγ. Ρωμανού.
Απέναντι σ' αυτήν την
Πύλη οι Τούρκοι είχαν
τοποθετήσει το
μεγάλο ουγγρικό
τηλεβόλο τους.

Η είσοδος του Μωάμεθ Β΄ στην
Κωνσταντινούπολη
(από την Πύλη του Χαρισίου,
σύμφωνα με την παράδοση)

πίνακας του Ζαν-Ζοζέφ Μπενζαμίν-Κονσταν,
19ος αι.

Η ΠΥΛΗ ΤΟΥ
ΧΑΡΙΣΙΟΥ ΟΠΩΣ
ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ

ΕΛΛΗΝΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΟΙ ΤΗΣ ΑΛΩΣΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΦΡΑΝΤΖΗΣ
(1401-1480)

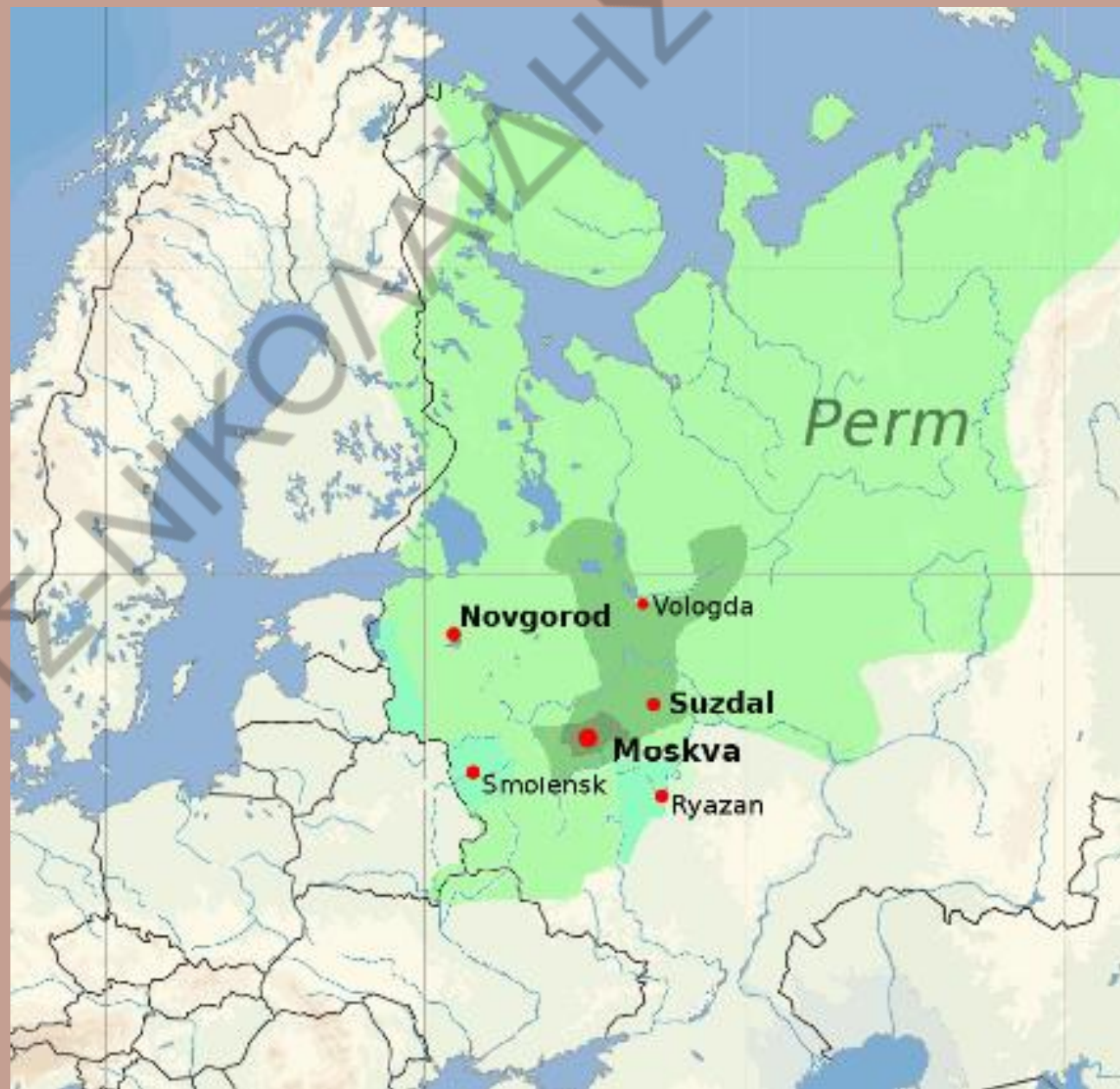

ΛΑΟΝΙΚΟΣ ΧΑΛΚΟΚΟΝΔΥΛΗΣ
(1423-1470)

Ζωή-Σοφία Παλαιολογίνα και Ιβάν Γ', Μέγας Πρίγκηπας της Μόσχας.

Grand Duchy of Moscow (Territorial expansion between 1300 and 1547)

